

KORRALDUS

09.03.2023 nr DM-118255-15

Laiküla II turbatootmisala keskkonnaloa nr LMKL-002 muutmine

1. OTSUS

Tuginedes alljärgnevale ja võttes aluseks Aktsiaselts Torf poolt esitatud keskkonnaloa taotluse, maapõueseaduse § 48, § 66, veeseaduse § 2 lg 2, § 187 p 6, keskkonnaseadustiku üldosaseaduse § 41, § 59, **otsustan:**

1.1. Muuta Aktsiaseltsile Torf (registrikood 10076240, aadress Tallinna mnt 26a, Lihula linn, Lääneranna vald, Pärnu maakond) kuuluvat keskkonnaluba nr LMKL-002;

1.2. Liita keskkonnaloale nr LMKL-002 vee erikasutuse keskkonnaloa nr L.VV/327445 väljalask LA062 ja tunnistada vee erikasutusluba nr L.VV/327445 kehtetuks;

1.3. Viia vastavad muudatused keskkonnaotsuste infosüsteemi KOTKAS;

1.4. Korraldus jõustub Aktsiaseltsile Torf teatavakstegemisest.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa taotluse läbivaatamine

Aktsiaselts Torf (registrikood 10076240, aadress Tallinna mnt 26a, Lihula linn, Lääneranna vald, Pärnu maakond) esitas Laiküla II turbatootmisala keskkonnaloa nr LMKL-002 muutmise taotluse (nõuetekohane taotlus on registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 11.08.2022 dokumendina nr DM-118255-6).

Laiküla II turbatootmisala asub Lääne maakonnas Lääne-Nigula vallas Üdruma külas riigiomandis oleval kinnistul Laiküla turbatootmisala (katastritunnus: 34202:002:0005). Riigivara valitsejaks on Keskkonnaministeerium ja valitsema volitatud asutuseks Maa-amet. Taotletav mäeeraldisel pindala on 149,89 ha ja mäeeraldisel teenindusmaa pindala on 180,11 ha. Taotletav mäeeraldis hõlmab Laiküla turbamaardla (registrikaart nr 214) vähelagunenud turba aktiivse tarbevaru 3 plokki ja hästilagunenud turba aktiivse tarbevaru 4 plokki. Seisuga 30.06.2022 olemasoleva Laiküla II turbatootmisala mäeeraldisega seotud varuplokkide jääkvaru järgmine: 3 plokk – vähelagunenud turvas, aktiivne tarbevaru: 40 tuh t, 4 plokk – hästilagunenud turvas, aktiivne tarbevaru: 227,5 tuh t. Vähelagunenud turba kaevandatav kogus

on 40 tuh t ja hästilagunenud turba kaevandatav kogus on 220 tuh t. Kaevandatud maavara kasutatakse aianduses.

Keskkonnaloa nr LMKL-002 muutmise soovitakse muuta kaevandatud maa korrastamise suunda, korrigeerida mäeeraldise piire vastavalt moodustatud aktiivse tarbevaru plokkide piiridele ja liita olemasolev vee erikasutuse keskkonnaluba nr L.VV/327445 ühtseks keskkonnaloaks. Samuti soovitakse pikendada keskkonnaloa kehtivusaega 30 aasta võrra.

Mäeeraldisest 1,6 km loode ja lääne poolt möödub Risti-Virtsu-Kuivastu-Kuressaare põhimaantee nr 5428 ning 0,6 km edelast kohalik kruusakattega Uudismaa tee nr 4520063. Põhimaanteelt on neli mahasõitu Laiküla turbatootmisalale ning viimaselt tuleb turba väljaveo tee ka lõuna pool paiknevale Laiküla II turbatootmisalale. Ala on kuivendatud lahtise kraavitusega, drenide keskmine vahekaugus on 22 m.

Mäeeraldisest 0,2 km lõuna pool paikneb KESKKÜLA I maaparandushoiuala (KPO väline tunnus 5110700010250002).

Lähimad Keskküla küla majapidamised paiknevad mäeeraldisest 0,4-0,5 km edela, Laiküla küla elamud 1-1,5 km kagu pool.

Riigilõiv 816 eurot on tasutud kahes osas 23.12.2021 riigilõivuseaduse § 136² lõike 2 kohaselt.

2.2. Keskkonnaloa taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) § 47 lõike 2 kohaselt avaldatakse keskkonnaloa taotluse menetluse võtmise kohta teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloa taotluse menetluse võtmise teate avalikustamata kohalikus või maakondlikus ajalehes, kuna kavandatud tegevus on lokaalse mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning kavandatud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaloa taotluse menetluse võtmine on avalikustatud 30.08.2022 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 30.08.2022 kirjaga nr DM-118255-8 keskkonnaloa taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest KeÜS § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid.

Vastavalt maapõueseaduse (edaspidi *MaaPS*) § 49 lõikele 6 saatis Keskkonnaamet 30.08.2022 kirjaga nr DM-118255-7 keskkonnaloa taotluse kirjaliku arvamuse saamiseks kohalikule omavalitsusele (Lääne-Nigula Vallavalitsus) arvamuse andmise tähtajaga kaks kuud.

Lääne-Nigula Vallavalitsus tähtaja jooksul ei vastanud.

KeÜS § 47 lõige 6 sätestab, et kui sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse menetlusse võtmise teates ei avaldatud keskkonnavalda taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu väljapaneku aega ja kohta või seisukoha ning küsimuste esitamise tähtaega ja adressaati, avaldatakse nende andmetega teade vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 21 sätestatud nõuetele viivitamata pärast haldusakti eelnõu valmimist.

Kooskõlas MaaPS § 1 lõigetega 3 ja 4, HMS §-dega 48 ning 49 tegi Keskkonnaamet 22.02.2023 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded avalikkusele teatavaks keskkonnavalda andmise korralduse eelnõu. Arvestades asjaolu, et avalikkusel peab olema HMS § 49 lõike 2 kohaselt võimalus eelnõuga tutvuda vähemalt kaks nädalat, määras Keskkonnaamet eelnõudele ettepanekute ja/või vastuväidete esitamise ajaks kaks nädalat eelnõu kätte saamisest arvates. Ettepanekuid ja/või vastuväiteid kahe nädala jooksul laekus/ei laekunud.

HMS § 49 lõikest 1 tulenevalt on huvitatud isikul ja isikul, kelle õigusi võib avatud menetluse korras antav õigusakt puudutada, õigus määratud tähtaja jooksul esitada menetlust läbiviivale haldusorganile eelnõu või taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid.

Keskkonnaamet küsis Aktsiaseltsilt Torf 22.02.2023 kirjaga nr DM-118255-13 arvamust või vastuväiteid keskkonnavalda muutmise eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest.

Aktsiaselts Torf vastas 01.03.2023 kirjaga (registreeritud KOTKAS 01.03.2023 nr DM-118255-14), milles edastas tähelepanekud veeloa liitmisega seotud toimingutest. Keskkonnaamet on kirjas välja toodud asjaoludest teadlik. Olukorra selgitamiseks võttis Keskkonnaamet loa taotlejaga telefoni teel ühendust ja selgitas, et väljalask LA062 liidetakse keskkonnavalda LMKL-002 ning väljalask LA064 keskkonnavalda LMKL-001, seega jätkuvad seirekohustused erinevate lubade alt samamoodi, nagu veeloa ja veeloa nr L.VV/327445 kehtetuks tunnistamine on võimalik.

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused keskkonnavalda andmisel

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1. muudetav keskkonnavalda nr LMKL-002 annab Aktsiaseltsile Torf Laiküla II turbatootmisala mäeeraldisel õiguse maavara kaevandamiseks ja vee erikasutuseks.

3.2. Keskkonnamõju hindamine

Keskkonnaamet jättis 07.02.2023 kirjaga nr DM-118255-12 „Laiküla II turbatootmisala keskkonnavalda muutmise taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise” algatamata keskkonnamõju hindamise keskkonnavalda taotluse menetluse käigus. Kavandatavale tegevusele lisati täiendavaid keskkonnameetmeid ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks. Keskkonnameetmed on välja toodud käesoleva korralduse punktis 3.5.

3.3. Õiguslik alus

MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamise keskkonnaloo andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse kaevandamise keskkonnaloo andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS erisusi.

Vastavalt MaaPS § 49 lõikele 1 esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloo saamiseks loa andjale taotluse. MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnaloo Keskkonnaamet.

Keskkonnaloo taotlust on kontrollinud keskkonnaregistri maardlate nimistu volitatud töötaja (Maa-ameti 30.12.2021 kiri nr 9-3/21/20121-2).

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb hetkel kehtiva MaaPS §-s 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid.

MaaPS § 45 lõike 1 kohaselt on turba kaevandamiseks lubatud kaevandamisluba taotleda üksnes kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alal või maardlal.

MaaPS § 45 lõike 3 kohaselt kantakse kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja turbamaardla või selle osa või muu turbaala, mis on inimtegevusest mõjutatud ja mis ei oma eeldatavalt olulist looduskaitseväärtust ning sama paragrahvi lõike 4 kohaselt kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud turbamaardlal antakse kaevandamisluba turba kaevandamise aastamäära piires.

Turba kaevandamise aastamäär on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 22.12.2016 määrusega nr 150 (edaspidi ka *määrus nr 150*).

Laiküla turbamaardla (registrikaardi nr 214) on kantud keskkonnaministri 27.12.2016 määruse nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja“ lisas 2 toodud kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja.

MaaPS § 55 lõike 2 punkti 3 alusel keeldutakse keskkonnaloo andmisest, kui turba kaevandamiseks kõikidele turba kaevandamise lubadele kantud kaevandamise maksimaalsete aastamäärade summa ületab või ületaks selle loa andmise korral käesoleva seaduse § 46 alusel kehtestatud turba kaevandamise aastamäära ja selle loa andmisega kaasneks kõikidele turba kaevandamise lubadele kantud kaevandamise maksimaalsete aastamäärade summa suurenemine.

Laiküla II turbatootmisala mäeeraldise keskkonnaloo muutmise taotluse kohaselt on tegemist olemasoleva mäeeraldisega. Keskkonnaloo muutmisega maksimaalselt kaevandamise aastamäära ei muudeta.

MaaPS § 55 lõike 3 punkt 1 sätestab, et kaevandamisloa andmisest keeldutakse, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus. Aktsiaselts Torf ei ole seisuga 08.03.2023 karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest.

Tulenevalt MaaPS § 50 lõikest 6 tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmete kohta. Jäätmeseaduse § 7¹ lõike 1 kohaselt loetakse kaevandamisjäätmeteks jäätmed, mis on tekkinud maavarade uuringute, maavarade kaevandamise, rikastamise ja ladustamise ning kaevandamise töö tulemusena. Käina meremuda mäeeraldisel kaevandamisjäätmeid ei teki ning seega puudub kaevandamisjäätmekava vajadus.

3.4. Vee erikasutus

Vastavalt veeseaduse (edaspidi *VeeS*) § 187 punktile 6 on veeluba vajalik kui juhitakse sademevett suublasse turbatööstusmaalt. Ettevõttele on väljastatud vee erikasutuse keskkonnaluba nr L.VV/327445 Keskkonnaameti PVV regiooni juhataja Hiiu-Lääne-Saare regiooni juhataja ülesannetes 28.03.2016. aastal korraldusega nr 1-3/16/753 Lääne maakonnas Lääne-Nigula vallas Üdruma külas külas Laiküla ja Laiküla II turbatootmisalade kinnistutel (34202:002:0001, 34202:002:0002, 34202:002:0003, 34202:002:0004 ja 34202:002:0005) sademevee juhtimiseks suublasse turbatööstusmaalt. Vee erikasutuse keskkonnaluba kehtib kuni 20.12.2049.

Keskkonnanaloo muutmistaotluse alusel soovib ettevõtte liita väljalasuga Laiküla turbatootmisala väljalask 2 (LA062) maavaraloo koosseisu ning pikendada loa kehtivusaega kuni 14.06.2056. Kui tegevused on omavahel ruumiliselt või tehnoloogiliselt seotud, antakse nendeks tegevusteks üks keskkonnaluba (KeÜS § 41 lg 4).

Taotlusesse lisatud VELT-plaani ning vee erikasutuse keskkonnanaloo nr L.VV/327445 alusel on Laiküla turbatootmisala väljalask 2 suublaks Keskküla kraav (VEE1107007), kust vesi jõuab Keskküla I maaparandussüsteemi eesvoolu kaudu Kasari jõkke (VEE1107000). Taotluse seletuskirja alusel ja Keskkonnaametile teadaolevalt ei ole väljalasku seni veel rajatud, seega pole siiani väljalasuga kaudu vett ära juhitud. Loa kohaselt võib Laiküla II turbatootmisalalt eesvooludesse suunatav vesi sisaldada lämmastikku maksimaalselt 45 mg/l, naftaprodukte 5 mg/l ja heljumit 40 mg/l, fosforit 1 mg/l ning selle bioloogiline hapnikutarve ei tohi ületada 15 mg/l. Heljumi setitamiseks on rajatud settebassein. Vee kvaliteedi kontrollimiseks võetakse proove üks kord poolaastas. Proove ei ole siiani võetud, kuna väljalasku pole rajatud. Väljalasuga kaudu on lubatud vett ära juhtida kuni 400 764 m³ aastas.

Lääne-Eesti veemajanduskava 2022-2027 (kinnitatud 07.10.2022 keskkonnaministri käskkirjaga

nr 357) kohaselt pole suublaks olevale Keskküla kraavile pinnaveekogumit määratud. Kogum on määratud Kasari jõe (Kasari_3, 1107000_3), mille koondseisund on 2019. aasta seisuga hinnatud halvaks. Halva seisundi põhjustajaks on Hg ja Cd esinemine kalades. Jätkuva turbatootmisala tegevusega ei ole siiski ette näha pinnaveekogumi seisundi halvenemist, kui järgitakse keskkonnaloaga sätestatud nõudeid. Loa andja määrab loaga suubla seire kohustuse sademeveele üksnes juhul, kui on alust arvata, et ärajuhitav vesi omab mõju suublaks oleva vee ökosüsteemile (Keskkonnaministri 08.11.2019 määrus nr 61 "Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused" § 10 lg 1).

Piirkonnas levinud põhjaveekogumiteks on Siluri-Ordoviitsiumi Matsalu põhjaveekogum ja Ordoviitsiumi-Kambriumi põhjaveekogum Lääne-Eesti vesikonnas. Kõige ülemiseks põhjaveekihiks on vaadeldaval alal soosetete veekiht, mille veetase on 0,1-0,5 m maapinnast. Veekiht on vabapinnaline ja toitub peamiselt sademetest. Ümbruskonna majapidamised kasutavad veevarustuseks eeskätt Siluri-Ordoviitsiumi põhjaveekihi Matsalu põhjaveekogumi vett. Kaevud on ca 30 m sügavused ega ole turba kaevandamisest mõjutatud, kuna turba kaevandamine mõjutab eelkõige pealmist, soosetete veekihti.

Taotlusega vee erikasutuse osa ei muutu, Laiküla turbatootmisala väljalask 2 liidetakse maavaraloa koosseisu koos kõigi vee erikasutuse keskkonnaloas nr L.VV/327445 olevate asjakohaste tingimustega. Vee erikasutuse osa maavaraloale üle tuues kohandati vaid üksikuid sõnastusi, kaotades keskkonnaloast vananenud väljendid nagu "Keskkonnainspeksioon" ja "Päästeteenistus" ning eemaldati Laiküla turbatootmisala väljalask 1 puudutavad nõuded, mis ei ole asjakohased.

3.5. Kõrvaltingimuste seadmine

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

Taotletava tegevuse kohta on koostatud keskkonnamõju eelhinnang ning selle alusel on Keskkonnaamet otsustanud jätta algatamata keskkonnamõju hindamise Laiküla II turbatootmisala keskkonnaloa muutmise taotlusele. Keskkonnaamet seab Laiküla II turbatootmisala keskkonnaloa kõrvaltingimusteks keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuses toodud leevendava keskkonnameetme:

1. Kaevandamisel tuleb arvestada tuule suunaga ja tuule puhumisel lähimate majapidamiste

suunal hinnata tahkete osakeste levikut visuaalselt ning vajadusel tööd ajutiselt peatada. Juhul kui tootmismahud või kasutatav tehnoloogia muutub, tuleb heitkoguseid uuesti hinnata.

Hetkel kehtival loale nr LMKL-002 on seatud järgmised kõrvaltingimused:

1. Tootmisala kuivendamiseks ja vee juhtimiseks eelvoolu vormistada vee erikasutuse luba.
2. Turbatootmisala rekultiveerimise projekt esitada Läänemaa keskkonnateenistusele kooskõlastamiseks hiljemalt 01.07.2002 a.
3. Ammendatud turbatootmisala rekultiveerida metsamajanduslikuks maaks.

Keskkonnaamet eemaldab keskkonnaloalt tingimuse nr 1, kuna tingimus on praeguseks hetkeks täidetud. Muudetavale keskkonnaloale liidetakse juurde vee erikasutuse keskkonnaluba nr L.VV/327445.

Tingimus nr 3 eemaldatakse, kuna keskkonnaloaga muutmisega muudetakse ka keskkonnaloa korrastamissuunda. Uueks korrastamissuunaks määratakse tingimuste loomise taassoostumiseks. Eelnevast tulenevalt eemaldatakse tingimus nr 2, kuna see ei ole käesoleval ajahetkel asjakohane.

3.6. Ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Laiküla II turbatootmisala mäeeraldise keskkonnaloa muutmise korralduse eelnõule arvamusi ja vastuväiteid ei esitatud.

3.7. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal seadusandlusest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima atmosfääriõhu kaitse seaduses, jäätmeseaduses, veeseaduses, maapõueseaduses ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et seadusandlusest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloa omaja meelespea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: <https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/keskkonnakaitseloa-omaja-meelespea>.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)
Martin Nurme
juhataja
maapõuebüroo

Lisad:

1. Keskkonnaluba
2. Maeraldise_plaan_Laiküla_II.pdf
3. Geoloogilised_labiloiked_Laiküla_II.pdf
4. Korrastatud_ala_plaan_Laiküla_II.pdf

Teadmiseks: ILUNAUT OÜ, Lääne-Nigula Vallavalitsus, Maa-amet, Riigimetsa Majandamise Keskus, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet

Carmen Tau
spetsialist
maapõuebüroo

Elina Jantson
spetsialist
veeosakond